

ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 1.4. Порівняльна типологія англійської та української мов

Освітня програма:	Середня освіта (Мова і література (англійська))
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Спеціальність:	014.02 Середня освіта (Мова і зарубіжна література (англійська))
Галузь знань:	01 Освіта/Педагогіка

Робоча програма навчальної дисципліни «Порівняльна типологія англійської та української мов» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Середня освіта (Мова і література (англійська))» зі спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і зарубіжна література (англійська)), галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»
Розробник: кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології Нісаноглу Н.Г.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри романо-германської філології

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

Завідувач кафедри (Будз І. Ф.)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Середня освіта (Мова і література (англійська))» зі спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і зарубіжна література (англійська)), галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка

Гарант освітньої програми (Кочмар Д.А.)

Схвалено навчально-методичною комісією історико-філологічного факультету

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Голова (Овдійчук Л.М.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка	Варіативний компонент освітньої програми	
Загальна кількість модулів - 1	Спеціальність: 014.02 Середня освіта (Мова і зарубіжна література (англійська)) Освітня програма: Середня освіта. Мова і література (англійська)	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	
		3-й	3-й
Загальна кількість годин - 90	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Лекції	
		20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	8 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		46 год.	76 год.
Вид контролю: екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: систематизація знань здобувачів освіти, отриманих у ході вивчення теоретичної фонетики, лексикології, стилістики, морфології та синтаксису англійської мови; виявлення типологічних ознак порівнюваних фонетичних, лексико-стилістичних і граматичних явищ, розпізнання ізо- й аломорфних рис у зазначених системах обох мов.

Завдання:

- ознайомити здобувачів освіти з основними поняттями дисципліни та категоріальним апаратом;

- сформувати у здобувачів освіти розуміння характеру міжмовних граматичних зв'язків та відношень;

- навчити здобувачів освіти виявляти ізоморфні та аломорфні риси у фонетичній, лексичній, граматичній системах англійської та української мов;

- розкрити основні лексичні й граматичні трансформації при здійсненні перекладу за відсутності еквівалентів у зіставляваних мовах.

Результатом навчання за дисципліною є набуття студентами таких компетентностей:

загальні компетенції:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним;

- здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.

Фахові компетентності:

- здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання;

- здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку;

- здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

Опанувавши дисципліну «Порівняльна типологія англійської та української мови», студенти повинні досягти таких **результатів навчання:**

- *демонструє* вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області;

- *формулює* наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, *демонструє* навички їх критичного аналізу, *генерує* нові ідеї, *аргументує* можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність;

- *демонструє* вміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання;

- *демонструє* дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. *Порівняльне вивчення мов. Класифікації мов світу.*

Основні терміни та поняття лінгвістичної типології. Види типологічних досліджень. Генеалогічні класифікації мов. Типологічні класифікації мов: морфологічні, фонетичні, синтаксичні.

Література: основна [1, 2, 4], допоміжна [1].

Тема 2. *Типологія фонетичних/фонологічних та суперсегментних систем англійської та української мов.*

Фонема та алофон як об'єкт типологічного аналізу. Порівняння фонемних систем двох мов.

Література: основна [2, 3, 4], допоміжна [1].

Тема 3. *Типологія лексичних систем англійської та української мов. Співвідношення мови і культури.*

Поняття лінгвістичного детермінізму. Поняття лінгвістичного релятивізму. Типологічна класифікація лексичних одиниць. Семасіологічний та ономасіологічний підходи до контрастивного аналізу лексичних одиниць двох мов.

Література: основна [3, 4], допоміжна [1].

Тема 4. *Типологія граматичних категорій іменника та прикметника в англійській та українській мовах.* Кореляція категорій числа, відмінка і роду іменника та прикметника у порівнюваних мовах.

Література: основна [1, 2, 3, 4], допоміжна [1, 2].

Тема 5. *Типологія граматичних категорій займенника та прислівника в англійській та українській мовах.* Кореляція категорій займенника та прислівника у порівнюваних мовах.

Література: основна [1, 2, 3, 4], допоміжна [1, 2].

Тема 6. *Категоріальні парадигми дієслова у зіставляваних мовах.*

Кореляції категорій особи, числа, часу, виду, стану та способу дієслова у порівнюваних мовах. Порівняльна характеристика видо-часових форм дієслова активного стану англійської та української мов. Явище узгодження часових форм в англійській мові і особливості його передачі українською мовою. Зіставний аналіз видо-часових форм дієслова у пасивному стані у порівнюваних мовах.

Література: основна [1, 2, 3, 4], допоміжна [1, 2].

Тема 7. *Службові частини мови у зіставляваних мовах.*

Прийменник. Сполучник. Частки.

Література: основна [2, 3, 4], допоміжна [2].

Тема 8. *Порівняльне вивчення неособових форм дієслова.*

Загальна характеристика, граматичні категорії та особливості вживання безособових форм дієслова у порівнюваних мовах. Інфінітив, герундій, дієприкметник в англійській мові порівняно з інфінітивом, дієприкметником і дієприслівником української мови. Зіставна характеристика граматичних категорій безособових форм дієслова у порівнюваних мовах.

Література: основна [3, 4], допоміжна [2].

Тема 9. *Порівняльний синтаксис. Загальна картина синтаксичної будови мови. Зіставний аналіз простого речення. Просте речення та його структура.*

Основні синтаксичні поняття: синтаксична одиниця, синтаксичне значення, синтаксична форма, синтаксична функція. Поняття словосполучення. Загальна характеристика словосполучення. Структурні та

семантичні типи словосполучень в англійській та українській мовах. Особливості порядку слів у розповідному, питальному, заперечному реченні англійської мови порівняно з українською.

Література: основна [1, 2, 4], допоміжна [1, 2, 3].

Тема 10. *Зіставний аналіз складного речення. Зіставна характеристика структурних типів речення у порівнюваних мовах.*

Сурядні та підрядні речення в англійській та українській мовах, спірні випадки виділення типів підрядних і сурядних речень у порівнюваних мовах.

Література: основна [1, 2, 3, 4], допоміжна [1, 2, 3].

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усьог	у тому числі				усьо	у тому числі			
		о	л	пр	лаб		с.р	го	л	п
1	2	3	4	5	6	7	9	9	10	11
Змістовий модуль 1.										
Тема 1. Порівняльне вивчення мов. Класифікації мов світу.	9	2	2		5	9	0,5	0,5		8
Тема 2. Типологія фонетичних/фонологічних та суперсегментних систем англійської та української мов.	9	2	2		5	9	0,5	0,5		8
Тема 3. Типологія лексичних систем англійської та української мов. Співвідношення мови і культури.	9	2	2		5	9	0,5	0,5		8
Тема 4. Типологія граматичних категорій іменника та прикметника в англійській та українській мовах.	9	2	2		5	9	0,5	0,5		8
Тема 5. Типологія граматичних категорій займенника та прислівника в англійській та українській мовах.	9	2	2		5	9	0,5	0,5		8
Тема 6. Категоріальні парадигми дієслова у зіставлюваних мовах.	9	2	2		5	9	0,5	0,5		8
Тема 7. Службові частини мови у зіставлюваних мовах.	9	2	2		5	9	0,5	0,5		8
Тема 8. Порівняльне вивчення неособових форм дієслова.	9	2	2		5	9	0,5	0,5		8
Тема 9. Порівняльний синтаксис. Загальна картина синтаксичної будови мови. Зіставний аналіз простого речення. Просте речення та його структура.	9	2	4		3	9	1	2		6

Тема 10. Зіставний аналіз складного речення. Зіставна характеристика структурних типів речення у порівнюваних мовах.	9	2	4		3	9	1	2		6
Усього годин	90	20	24		46	90	6	8		76

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин (денна/заочна)
Змістовий модуль 1.		
1	<i>Тема 1. Порівняльне вивчення мов. Класифікації мов світу.</i>	2/0,5
2	<i>Тема 2. Типологія фонетичних/фонологічних та суперсегментних систем англійської та української мов.</i>	2/0,5
3	<i>Тема 3. Типологія лексичних систем англійської та української мов. Співвідношення мови і культури.</i>	2/0,5
4	<i>Тема 4. Типологія граматичних категорій іменника та прикметника в англійській та українській мовах.</i>	2/0,5
5	<i>Тема 5. Типологія граматичних категорій займенника та прислівника в англійській та українській мовах</i>	2/0,5
6	<i>Тема 6. Категоріальні парадигми дієслова у зіставляваних мовах.</i>	2/0,5
7	<i>Тема 7. Службові частини мови у зіставляваних мовах.</i>	2/0,5
8	<i>Тема 8. Порівняльне вивчення неособових форм дієслова.</i>	2/0,5
9	<i>Тема 9. Порівняльний синтаксис. Загальна картина синтаксичної будови мови. Зіставний аналіз простого речення. Просте речення та його структура.</i>	4/2
10	<i>Тема 10. Зіставний аналіз складного речення. Зіставна характеристика структурних типів речення у порівнюваних мовах.</i>	4/2
Разом		24/8

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна/заочна)
-------	------------	--------------------------------

1	Поняття типу мови. Мовні та граматичні універсалії	3/3
2	Порівняння суперсегментних одиниць фонологічного рівня двох мов	3/3
3	Семасіологічний та ономасіологічний підходи до контрастивного аналізу лексичних одиниць двох мов	4/7
4	Особливості відтворення категорії числа іменників англійської мови в українській мові. Категорія означеності і неозначеності в порівнюваних мовах.	4/7
5	Кількісні й порядкові числівники. Неозначено-особові, взаємні, узагальнюючі займенники.	4/7
6	Грамматична дієслівна ознака перехідності/неперехідності в англійській та українській мовах. Грамматичні засоби передачі значення пасивної дії в англійській мові та їх відповідники в українській. Основні характеристики дійсного, наказового та умовного способів (доповідь)	4/7
7	Вибуки. Модальні слова. Артиклі.	4/7
8	Суб'єктний та об'єктний інфінітивний і дієприкметниковий комплекси в англійській мові та засоби їх відтворення в українській мові	4/7
9	Слова-замісники. Одночленні речення у зіставлюваних мовах.	4/7
10	Додаток, означення, обставина в порівнюваних мовах.	4/7
11	Кореляція понять: безособові речення, неозначено-особові речення, називні речення у зіставлюваних мовах	4/7
12	Підрядні обставинні речення	4/7
Разом		46/76

7. Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для опрацювання тем дисципліни	Форми контролю	Літ-ра	Кількість балів
Змістовий модуль 1				
Тема 1. <i>Порівняльне вивчення мов. Класифікації мов світу</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу, вивчення основних визначень і термінів.	Експрес-опитування, складання термінологічного словника, підготовка презентації з доповіддю	<i>основна [1, 2, 4], допоміжна [1]</i>	5
Тема 2. <i>Типологія фонетичних/фонологічних та суперсегментних систем англійської та української мов</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу, вивчення основних визначень і термінів.	Експрес-опитування, складання термінологічного словника, підготовка презентації з доповіддю	<i>основна [2, 3, 4], допоміжна [1]</i>	5
Тема 3. <i>Типологія лексичних систем англійської та української мов. Співвідношення мови і культури</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу, виконання завдань практичної роботи.	Експрес-опитування, підготовка презентації з доповіддю	<i>основна [3, 4], допоміжна [1]</i>	5
Тема 4. <i>Типологія граматичних категорій іменника та прикметника в англійській та українській мовах.</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу, виконання завдань практичної роботи.	Експрес-опитування, підготовка презентації з доповіддю	<i>основна [1, 2, 3, 4], допоміжна [1, 2]</i>	5
Тема 5. <i>Типологія граматичних категорій займенника та прислівника в англійській та українській мовах</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу, виконання завдань практичної роботи.	Експрес-опитування, підготовка презентації з доповіддю	<i>основна [1, 2, 3, 4], допоміжна [1, 2]</i>	5
Тема 6. <i>Категоріальні парадигми дієслова у зіставлюваних мовах</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу, виконання завдань практичної роботи.	Експрес-опитування, підготовка презентації та доповіді	<i>основна [1, 2, 3, 4], допоміжна [1, 2]</i>	5
Тема 7. <i>Службові частини мови у зіставлюваних мовах.</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу, виконання завдань практичної роботи.	Експрес-опитування, підготовка презентації з доповіддю	<i>основна [2, 3, 4], допоміжна [2]</i>	5
Тема 8. <i>Порівняльне</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного	Експрес-опитування,	<i>основна [3, 4],</i>	5

<i>вивчення неособових форм дієслова.</i>	заняття, огляд теоретичного матеріалу, виконання завдань практичної роботи.	підготовка презентації з доповіддю	<i>допоміжна [2]</i>	
Тема 9. <i>Порівняльний синтаксис. Загальна картина синтаксичної будови мови. Зіставний аналіз простого речення. Просте речення та його структура.</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу, виконання завдань практичної роботи.	Експрес-опитування, підготовка презентації з доповіддю	<i>основна [1, 2, 4], допоміжна [1, 2, 3]</i>	10
Тема 10. <i>Зіставний аналіз складного речення. Зіставна характеристика структурних типів речення у порівнюваних мовах.</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу, виконання завдань практичної роботи.	Експрес-опитування, підготовка презентації з доповіддю	<i>основна [1, 2, 3, 4], допоміжна [1, 2, 3]</i>	10

Індивідуальні завдання

1. Мовні засоби передачі нереальності в англійській та українській мовах.
2. Незалежний дієприкметниковий комплекс в англійській мові та засоби його передачі українською мовою.
3. Проблема напівпредикативних відношень і способи їх відтворення у мові перекладу.

8. Методи і прийоми навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності
  - 1) За джерелом інформації:
    - *словесні*: лекція (традиційна, проблемна), із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (Power Point - презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;
    - *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;
    - *практичні*: вправи.
  - 2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: *індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.*
  - 3) За ступенем самостійності мислення: *репродуктивні, пошукові, дослідницькі.*
  - 4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з книгою, виконання індивідуальних навчальних проєктів.
2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії, створення ситуації пізнавальної новизни, створення ситуації зацікавленості.

9. Методи контролю

1. Поточний контроль.
2. Перевірка завдань самостійної роботи.
3. Перевірка індивідуальної роботи.
4. Підсумкова форма контролю.
5. Семестрова форма контролю.

Система контролю охоплює поточні та підсумкові типи контролю. До **поточного контролю** належить усний та письмовий контроль знань на практичних заняттях. **Підсумковий контроль** включає письмову роботу або тести, які охоплюють поточні питання з вивчених тем.

10. Питання гарантованого контролю знань здобувачів вищої освіти

1. Introduction. Languages of the world and linguistic typology. Linguistic typology as a branch of linguistics. Kinds of typological investigations. Language classifications.
2. Typology of the phonological systems.
3. Typology of the lexical systems. Language and culture. Typological classification of words.
4. Typology of the grammatical systems of English and Ukrainian. Dominant grammatical features of English and Ukrainian,
5. Typology of grammatical categories in English and Ukrainian. Nouns and adjectives: categories of number, case, gender.
6. Verb in English and Ukrainian. Categories of person, number, gender, tense, voice, mood.
7. Pronoun and Numeral in English and Ukrainian.
8. Functional parts of speech.
9. General characteristics of non-finite forms: Infinitive, Gerund, Present Participle, Past Participle.
10. Contrastive syntax. Dominant notions of syntax. Sentence. Structural types of sentences in the contrasted languages.
11. Simple sentence and its structure. Word order in affirmative, negative, question sentences. Complex sentences.

11. Розподіл балів, які отримують студенти:

Поточне тестування та самостійна робота										Підс. тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	10	10		

T1, T2 ... T 10 – теми змістового модуля

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	Відмінно
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Добре
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабке їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	Задовільно
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну	

		кількість недоліків і помилок	
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Курс лекцій
2. Плани практичних занять
3. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи
4. Навчально-методичні матеріали
5. Опорні конспекти лекцій
6. Тестові завдання
7. Роздавальний матеріал
8. Ілюстративні матеріали
9. Нормативні документи

14. Рекомендована література

Основна

1. Гудманян А.Г., Крилова Т.В. Граматика англійської та української мов: конспект лекцій . К.: НАУ, 2009. 64 с. (Англійською мовою)
2. Левицький А.Е. Порівняльна граматики англійської та української мов: підручник. Київ: видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 264 с.2.
3. Порівняльна типологія англійської та української мов: тези лекцій, завдання для семінарських занять, завдання для самостійної роботи, тестові завдання: навч.-метод. Посібник / укл. Н. І. Фрасинюк. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. 158 с.
4. Korunets J.V. Contrastive Typology of the English and Ukrainian Languages: навч. посібник. Вінниця: Нова книга. 2003. 464 с.

Допоміжна

1. Дрогомирецький П.П., Пена Л.І. Вступ до мовознавства : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Фоліант, 2015. 102 с.
2. Жлуктенко Ю. О. Порівняльна граматики української та англійської мов. Київ, 1960. 157 с.
3. Загнітко А., Синтаксис української мови: теоретико-прикладний аспект. Донецьк, 2009. 137 с.

15. Інформаційні ресурси

1. The Oxford Handbook of Linguistic Typology / ed. Song J.J. Oxford University Press, 2010. 704 p. URL: <https://academic.oup.com/edited-volume/38630>